

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LƯU ANH VÕ

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
CÁC LOẠI HÌNH SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
CÓ HIỆU QUẢ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN SÌN HỒ
TỈNH LAI CHÂU**

LUẬN VĂN THẠC SỸ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Thái Nguyên - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LƯU ANH VÕ

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
CÁC LOẠI HÌNH SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
CÓ HIỆU QUẢ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN SÌN HỒ
TỈNH LAI CHÂU**

**Chuyên ngành: Quản lý đất đai
Mã số: 60.85.01.03**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Người hướng dẫn khoa học: TS. Vũ Thị Thanh Thủy

Thái Nguyên - 2015

LỜI CAM ĐOAN

- Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong Luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

- Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện Luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong Luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Lưu Anh Võ

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ tận tình của nhiều tập thể và cá nhân. Nhân dịp này tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến:

Tập thể các thầy, cô giáo Khoa Tài nguyên, khoa Môi trường, Khoa Trồng trọt, Khoa Sau Đại học, Trường Đại học Nông - Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn **TS.Vũ Thị Thanh Thủy** - người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn lãnh đạo UBND huyện Sìn Hồ và tập thể phòng Tài nguyên và Môi trường, phòng Thống kê, phòng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, phòng Tài chính – kế hoạch huyện Sìn Hồ đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi về thời gian, tinh thần, vật chất để học tập và nghiên cứu đề tài trên địa bàn.

Tôi xin cảm ơn các tập thể, cơ quan, ban, ngành đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình thu thập tài liệu và nghiên cứu. Đặc biệt, tôi xin cảm ơn tập thể lớp Cao học Quản lý đất đai K21b đã cùng chia sẻ với tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu đề tài.

Tôi xin cảm ơn đến gia đình, người thân, các đồng nghiệp và bạn bè bà con nông dân, các doanh nghiệp đóng trên địa bàn huyện Sìn Hồ đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong quá trình nghiên cứu để hoàn thành Luận văn này. Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng 10 năm 2015

Học viên

Lưu Anh Võ

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	3
2.1. Mục tiêu tổng quát.....	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
2.3 Ý nghĩa của đề tài.....	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp trên Thế giới và Việt Nam	4
1.1.1. Trên Thế giới.....	4
1.1.2. Tại Việt Nam.....	6
1.2. Nghiên cứu về hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp.....	9
1.2.1. Khái quát hiệu quả sử dụng đất.....	9
1.2.2. Nguyên tắc lựa chọn các chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	12
1.2.3. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	13
1.3. Xu hướng sử dụng đất nông nghiệp theo hướng hàng hoá	14
1.3.1. Sản xuất hàng hoá.....	14
1.3.1. Những xu hướng phát triển nông nghiệp trên Thế giới	17
1.3.2. Phương hướng phát triển nông nghiệp Việt Nam.....	20
1.4. Xác định các loại hình sử dụng đất bền vững	22
1.4.1. Loại hình sử dụng đất	22
1.4.2. Cơ sở đánh giá các loại hình sử dụng đất bền vững trong sản xuất nông nghiệp	23
1.5. Một số kết quả nghiên cứu đánh giá về sử dụng đất bền vững ở Việt Nam.....	24

Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	28
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	28
2.2. Nội dung nghiên cứu	28
2.2.1. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế- xã hội tác động đến sử dụng đất trồng cây hàng năm của huyện Sìn Hồ tỉnh Lai Châu.....	28
2.3. Phương pháp nghiên cứu	29
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp	29
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu sơ cấp.....	29
2.3.3. Phương pháp tổng hợp và xử lý số liệu.....	29
2.3.4. Phương pháp chuyên gia.....	30
2.3.5. Phương pháp tính hiệu quả sử dụng đất	30
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	33
3.1. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội tác động đến sử dụng đất trồng cây hàng năm của huyện Sìn Hồ.....	33
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	33
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội	41
3.1.3. Những lợi thế và thách thức trong quá trình phát triển kinh tế xã hội của huyện Sìn Hồ.....	54
3.1.4. Đánh giá tình hình sử dụng đất	62
3.2. Xác định và đánh giá hiệu quả các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm trên địa bàn huyện Sìn Hồ	67
3.2.1. Xác định các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm trên địa bàn huyện	67
3.2.2. Đánh giá hiệu quả của các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm.....	71
3.3. Thị trường tiêu thụ hàng hoá nông sản phẩm.....	80
3.4. Đề xuất các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm trên địa bàn huyện Sìn Hồ.....	81
3.4.1. Định hướng phát triển nông nghiệp huyện Sìn Hồ	81
3.4.2. Đề xuất các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm có hiệu quả	82
3.4.3. Đề xuất các giải pháp thực hiện.....	85
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	92

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CN - TTCN - XD	: Công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp – Xây dựng
CNNN	: Công nghiệp nặng
NN - LN - NTTS	: Nông nghiệp - Lâm nghiệp – Nuôi trồng thủy sản
ĐVT	: Đơn vị tính
HQĐV	: Hiệu quả đồng vốn
GTNC	: Giá trị ngày công
FAO	: Tổ chức Nông nghiệp và Lương thực thế giới
HQKT	: Hiệu quả kinh tế
Tr. đ	: Triệu đồng
LX-LM	: Lúa xuân – Lúa mùa
KHKTNN	: Khoa học kỹ thuật nông nghiệp
LĐ	: Lao động
LN	: Lâu năm
LUT	: Loại hình sử dụng đất
TNHH	: Thu nhập hỗn hợp
GTSX	: Giá trị sản xuất
CPTG	: Chi phí trung gian
BVTV	: Bảo vệ thực vật
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Tổng hợp các loại đất của huyện Sìn Hồ.....	41
Bảng 3.2: Một số chỉ tiêu dân số qua một số năm	42
Bảng 3.3: Một số chỉ tiêu phát triển kinh tế, xã hội qua các năm.....	44
Bảng 3.4: Một số chỉ tiêu so sánh của huyện Sìn Hồ với tỉnh Lai Châu	48
Bảng 3.5: Kết quả sản xuất ngành nông nghiệp qua các năm	50
Bảng 3.6: Biến động quỹ đất của huyện Sìn Hồ giai đoạn năm 2012 – 2014	63
Bảng 3.7: Hiện trạng sử dụng đất huyện Sìn Hồ năm 2014	64
Bảng 3.8: Diện tích và cơ cấu sử dụng đất nông nghiệp huyện Sìn Hồ năm 2014	65
Bảng 3.9: Phân vùng kinh tế sinh thái theo đơn vị hành chính	67
Bảng 3.10: Các loại hình sử dụng đất ruộng của huyện Sìn Hồ	68
Bảng 3.11: Phân cấp mức độ đánh giá hiệu quả kinh tế sử dụng đất trồng cây hàng năm.....	72
Bảng 3.12: Hiệu quả kinh tế của các cây trồng chính (tiểu vùng 1).....	72
Bảng 3.13: Hiệu quả kinh tế của các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm (tiểu vùng 1)	73
Bảng 3.14: Đánh giá hiệu quả kinh tế các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm (tiểu vùng 1)	74
Bảng 3.15: Hiệu quả kinh tế của các cây trồng chính (tiểu vùng 2).....	75
Bảng 3.16: Hiệu quả kinh tế của các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm (tiểu vùng 2)	75
Bảng 3.17: Đánh giá hiệu quả kinh tế các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm (tiểu vùng 2)	76
Bảng 3.18: Phân cấp mức độ đánh giá hiệu quả xã hội sử dụng đất trồng cây hàng năm.....	77
Bảng 3.19: Đánh giá hiệu quả xã hội các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm	78
Bảng 3.20: Phân cấp mức độ đánh giá hiệu quả môi trường sử dụng đất trồng cây hàng năm.....	80

Bảng 3.21: So sánh mức sử dụng phân bón của các nông hộ với quy trình kỹ thuật	76
Bảng 3.22: Lượng thuốc bảo vệ thực vật thực tế sử dụng và khuyến cáo	77
Bảng 3.23: Hiệu quả môi trường của các loại hình sử dụng đất.....	78
Bảng 3.24: Đánh giá khả năng lựa chọn của các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm tại huyện Sìn Hồ.....	79
Bảng 3.25: Đề xuất các loại hình sử dụng đất trồng cây hàng năm huyện Sìn Hồ đến năm 2020.....	84

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đất là tài sản của quốc gia, là tư liệu sản xuất chủ yếu, là đối tượng lao động đồng thời cũng là sản phẩm lao động. Đất còn là vật mang của các hệ sinh thái tự nhiên và các hệ sinh thái canh tác, đất là mặt bằng để phát triển nền kinh tế quốc dân. Trong lĩnh vực nông nghiệp, đất đai là tư liệu sản xuất đặc biệt đồng thời cũng là môi trường sản xuất ra lương thực, thực phẩm, là một nhân tố quan trọng của môi trường sống và nhiều trường hợp lại chi phối sự phát triển hay huỷ diệt các nhân tố khác của môi trường. Vì vậy, chiến lược sử dụng đất hợp lý là một phần của chiến lược nông nghiệp sinh thái bền vững của tất cả các nước trên thế giới cũng như ở nước ta hiện nay.

Do sự gia tăng dân số nhanh, nhu cầu phát triển ngày càng nhiều, con người đã khai thác quá mức các nguồn tài nguyên thiên nhiên, đặc biệt là tài nguyên đất đai dẫn đến nguy cơ giảm dần về số lượng và chất lượng của nguồn lực tài nguyên này. Trong sản xuất nông nghiệp, đất đai không những là đối tượng lao động mà còn là tư liệu sản xuất đặc biệt không thể thay thế được.

Nông nghiệp là một ngành sản xuất đặc biệt, con người khai thác các nguồn lợi tự nhiên từ đất để đảm bảo các nhu cầu về lương thực và vật dụng của xã hội. Vì vậy sản xuất nông nghiệp là một hệ thống có vai trò quan trọng trong mối quan hệ của tự nhiên với kinh tế - xã hội. Quan điểm phát triển nông nghiệp bền vững đã định hướng những đề tài nghiên cứu cùng những ứng dụng quan trọng và cấp bách trong sản xuất nông nghiệp của thế giới nói chung và của Việt Nam nói riêng.

Đối với các địa phương miền núi, điều kiện giao thông khó khăn, việc lưu thông hàng hoá với các địa phương khác không thuận lợi thì việc sản xuất ra lương thực tại chỗ để đảm bảo an ninh lương thực là vấn đề luôn được đề cao; do vậy đất nông nghiệp, đặc biệt là đất ruộng càng có vai trò quan trọng.